

Kateřina Fučíková

Zobrazení rostlin ve španělské a české frazeologii a idiomatice

(posudek vedoucího bakalářské práce)

Frazeologie je oblíbeným tématem závěrečných prací, protože se zabývá součástí jazyka, která je méně předvídatelná, odráží kulturní a jiné zvláštnosti společenství užívajícího daného jazyka a může působit zábavněji než některé jiné jazykovědné disciplíny. Kateřina Fučíková si vybrala jako předmět své bakalářské práce zobrazení rostlin ve španělské a české frazeologii a téma se rozhodla zpracovat mj. za pomoci paralelního korpusu. Z toho vyplývá, že hned ve dvou ohledech musela čelit úkolům, na které nebyla v rámci bakalářského studia připravována: frazeologie a využití korpusů pro lexikologicky a frazeologicky laděný výzkum nejsou součástí nabídky předmětů bakalářského studia hispanistiky. Zejména frazeologie tak pro ni byla z teoretického hlediska zcela novou disciplínou, takže si pro přípravu práce musela nastudovat vše počínaje teoretickými základy. Mohu konstatovat, že se jí to podařilo.

Práce sestává z teoretické a praktické části. V teoretické části autorka předkládá autorka obraz frazeologického bádání, tak jak ho nastudovala ze sekundární literatury: po stručném úvodu následuje pět kapitol, které čtenáře uvádějí do problematiky frazeologie, zejména té české a španělské, a vytvářejí předpolí pro hlavní autorčin přínos, totiž část praktickou. Velmi podstatné jsou kapitola druhá a třetí, které mají totožnou strukturu a zabývají se českým (kapitola druhá) a španělským (kapitola třetí) pojetím frazeologie včetně krátkého exkurzu do historie a definice základních pojmů. Čtvrtá kapitola autorčin záběr rozšiřuje a zabývá se stručnou charakteristikou vybraných milníků ze světové frazeologie. Pátá kapitola popisuje historický i současný vztah frazeologie k jiným (lingvistickým i nelingvistickým disciplínám), šestá kapitola pak velmi stručně ilustruje jeden z významných současných metodologických přístupů k frazeologii, totiž práci s metaforou. Vlastní autorčin tvůrčí přínos představuje praktická část, totiž do tří podkapitol rozdělená sedmá kapitola. Autorka v ní nejprve předkládá seznam španělských frazémů, ve kterých se objevují rostliny, získaný ze španělského frazeologického slovníku. U každého frazému je vysvětlen význam a je mu přiřazen český ekvivalentní frazém, existuje-li. Autorka se z pochopitelných důvodů nepouští do historie, etymologie frazémů je ilustrována jen na několika málo příkladech. Druhá praktická studie spočívá v analýze tématu na materiálu získaném z paralelního korpusu InterCorp: autorka na korpusu vyhledala frazémy zobrazující rostliny a čtenáři předkládá jejich – též frekvenční – analýzu, opět přihlížející také k českým ekvivalentům. Závěrečná kapitola shrnuje hlavní výsledky práce.

Ještě před hodnocením práce bych chtěl poznamenat, že autorka se mnou přípravu práce pravidelně konzultovala, na textu ale pracovala velmi samostatně – její dotazy a komentáře při konzultacích se vždy týkaly spíše jednotlivostí, byly dobře promyšlené a odrážely autorčinou dobrou orientaci v problematice.

Hlavní přínos práce je podle mého soudu dvojitý. První spočívá v předkládaném obrazu shod a rozdílů českého a španělského přístupu k frazeologii. Tento obraz je pochopitelně

jen dílčí – to je dáno jak omezeným rozsahem bakalářské práce, tak i tím, že přece jen jde o bakalářskou, nikoli diplomovou nebo disertační práci. V textu je proto řeč jen o názorech vybraných českých a španělských frazeologů, zdaleka ne o všem podstatném v daném oboru, ale domnívám se, že byť je výsledný obraz jen dílčí, nedošlo ke zkreslení zobrazované problematiky: to, co je řečeno, je řečeno správně a zpracováno s pochopením a vhladem, což je jeden z cílů, kterého má dobrá bakalářská práce dosáhnout. Oceňuji, že ve výkladech k české frazeologii se autorka dobře vyrovnala s teorií Františka Čermáka, tj. s moderním, a tedy složitějším a dosti abstraktním přístupem k frazeologickým pojmům. Celkově lze říci, že takto pojatá charakteristika základů frazeologie vytváří dobrý základ pro praktickou část a je v tomto ohledu dostačující.

Druhý hlavní přínos práce spatřuji ve zpracování praktické části. Obě její části mají jasnou, dobře promyšlenou strukturu a i vyhodnocování jednotlivých frazémů, jejich významu a českých ekvivalentů je zdařilé. Opět platí, že jde spíše o základní sondu, neusilující o detailní, aktuální metodologii odpovídající popis materiálu, ale předkládaná podoba zcela odpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci.

Z předchozích řádek vyplývá, že práce neusiluje o testování některých moderních přístupů k analýze frazémů, např. přístupů kognitivní lingvistiky – jedinou výjimkou je stručná charakteristika rostlinné metafory v šesté kapitole. Domnívám se nicméně, že na bakalářské úrovni není tradičnější přístup na závadu: shrnutí současného stavu vědění v kombinaci se zdařilou analýzou konkrétních frazémů je dostatečným dokladem požadované kompetence autorky.

Náměty a otázky k obhajobě:

- Výše jsem ocenil, s jakých pochopením autorka zpracovala teorii Františka Čermáka. Přesto bych u obhajoby rád slyšel, jak autorka chápe pojmy „nefregeovská, neaditivní funkce“ a „nominace“ (s. 17).
- Jaké další možnosti vidí autorka pro korpusově založené srovnávání španělských a českých frazémů?

Z jazykového hlediska je práce připravena velmi pečlivě, v podstatě v ní nenacházím chyby.

Celkově soudím, že Kateřina Fučíková napsala zdařilou bakalářskou práci. Doporučuji ji k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou *výborně*.

V Praze dne 3. 6. 2021

doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.